

Ljubljana, 14.2.2014

INFLACIJA IN RAST PLAČ

V tržnem gospodarstvu se cene izdelkov in storitev lahko vedno spremenijo; nekatere med njimi se zvišajo druge znižajo. O inflaciji govorimo takrat, ko pride do splošnega zvišanja cen izdelkov in storitev, in ne takrat ko pride do zvišanja cen posameznih izdelkov in storitev. Ob dvigu cen izdelkov in storitev, lahko za 1 EUR kupimo manj kot pred dvigom.

Ob izračunavanju povprečnega zvišanja cen, imajo cene izdelkov in storitev, za katere potrošimo več, večjo utež od tistih za katere potrošimo manj. Tako so nekatere spremembe cen pomembnejše od drugih. Povprečne potrošniške navade vseh gospodinjstev skupaj določajo kakšno utež imajo posamezni izdelki in storitve pri merjenju inflacije. Pri tem se upoštevajo vsi izdelki in storitve, ki jih trošijo gospodinjstva (vsakodnevne dobrine, trajne dobrine in storitve). Enota opazovanja so tako izdelki in storitve končne potrošnje, ki imajo najpomembnejši delež v skupni potrošnji povprečnega potrošnika, in katerih gibanje cen obenem najbolje odraža gibanje cen sorodnih izdelkov oziroma storitev. Ti izdelki in storitve sestavljajo t.i. »košarico« dobrin, ki od januarja 2014 vsebuje 684 reprezentativnih proizvodov. Gibanje ravni cen, izražene s takšno košarico, odraža le položaj povprečnega potrošnika. Če se nakupovalne navade bistveno razlikujejo od povprečnega nakupovalnega vzorca, bo ta potrošnik občutil drugačne spremembe v življenjskih stroških.

Statistični Urad RS (SURS) redno, vsak mesec, objavlja podatke o indeksu cen življenjskih potrebščin, s katerim se meri spremembe drobnoprodajnih cen izdelkov in storitev. Na voljo je več indeksov cen:

- mesečni indeks, ki kaže spremembe cen v tekočem mesecu glede na pretekli mesec,
- letni indeks, ki kaže spremembe cen v tekočem mesecu glede na isti mesec preteklega leta,
- povprečni letni indeks, ki kaže spremembe cen od začetka leta do tekočega meseca glede na enako obdobje v preteklem letu.

Nekatere kolektivne pogodbe pri določitvi načina usklajevanja plač definirajo, da naj se najnižje osnovne oziroma osnovne plače uskladijo s povprečno letno inflacijo, druge pa da se uskladijo z letno inflacijo. Vrednosti teh dveh inflacij se med seboj v posameznem letu razlikujeta. Tako je enkrat višja letna inflacija, drugič pa povprečna letna inflacija.

Tabela: Letna in povprečna letna inflacija po posameznih letih (v %)

	Letna inflacija	Povprečna letna inflacija
2013	0,7	1,8
2012	2,7	2,6
2011	2,0	1,8
2010	1,9	1,8
2009	1,8	0,9
2008	2,1	5,7
2007	5,6	3,6
2006	2,8	2,5
2005	2,3	2,5
2004	3,2	3,6

Vir: SURS

Socialni partnerji smo že v **socialnem sporazumu za obdobje 2007 – 2009** med drugim zapisali tudi:

- da naj se v prihodnje zagotavlja stabilna in realna rast plač zaposlenih v Sloveniji, zato da se postopno približajo plačam v razvitih državah in
- da naj plače rastejo z upoštevanjem inflacije in produktivnosti.

Zavedati se je namreč potrebno, da le usklajevanje plač z inflacijo ohranja kupno moč zaposlenih. Za kolikšen delež rasti produktivnosti naj se še dodatno uskladijo plače, pa je najprimernejše, da se dogovorijo socialni partnerji na ravni podjetja.

INFLACIJA V LETU 2013 IN USKLADITEV PLAČ

Glede na to, da podatek o letni inflaciji za leto 2013, ki znaša 0,7 %, zelo odstopa navzdol tako v primerjavi z napovedjo UMAR (pomladanska napoved 2013: 1,9 %, poletna napoved 2013: 2,1 %, jesenska napoved 2013: 2,3 %), kot tudi glede na povprečno letno inflacijo za leto 2013 (1,8 %), se pojavljajo tendence delodajalcev, da bi se za uskladitev plač uporabilo nižji odstotek, ne glede na dikcijo znotraj kolektivne pogodbe.

SURS pravi, da je nižja inflacija na letni ravni predvsem posledica decembrskih popustov v skupini obleka in obutev, ter nižjih cen zdravstvenega zavarovanja. Vendar pa ne smemo pozabiti, da se je v letu 2013 najbolj podražila električna energija (za 12,6 %), komunalne in druge storitve (za 7,7 %). Prav tako se je podražila hrana in brezalkoholne pijače (za 2,2 %), največ cene zelenjave (za 5,0 %), mleka in mlečnih izdelkov in jajc (za 4,3 %) ter mesa (za 2,4 %). To že samo po sebi nakazuje na to, zakaj je primernejša uskladitev plač za 1,8 % in ne za 0,7 %.

POMEMBNO ZA VAS:

Vse informacije o inflaciji najdete na spletni strani Statističnega Urada RS (SURS): www.stat.si. Podatki o inflaciji so posodobljeni enkrat na mesec. Na prvi strani Statističnega urada na desni strani pod rubriko aktualni kazalniki najdete najbolj ažuren podatek o inflaciji.

Stopnjo inflacije za daljše časovno obdobje najdete na:

http://www.stat.si/indikatorji_preracun.asp

Podrobnejše podatke o inflaciji se nahajajo v SI-STAT portalu pod ekonomsko področje:

http://pxweb.stat.si/pxweb/Database/Ekonomsko/04_cene/04006_ICZP/04006_ICZP.asp

Pripravila

Mag. Andreja Poje, univ. dipl. ekon.

Izvršna sekretarka ZSSS

